

## EXPUNERE DE MOTIVE

### la Propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

#### I. Premise generale

Profesia de avocat reprezintă un pilon esențial al sistemului de justiție și statului de drept. Exercitarea acestei profesii implică nu doar cunoștințe juridice, ci și respectarea unor standarde etice și deontologice care garantează independența, confidențialitatea și demnitatea actului de apărare. Evoluțiile economice, sociale și instituționale din ultimele două decenii impun, însă, o actualizare și o flexibilizare prudentă a regimului juridic aplicabil profesiei, în vederea asigurării unei coerențe între exigențele de etică profesională și realitățile juridice și economice contemporane.

În acest context, se impune o intervenție legislativă care să vizeze trei aspecte esențiale, în prezent insuficient reglementate sau necorelate cu jurisprudența europeană și cu bunele practici ale altor state membre ale Uniunii Europene:

1. regimul juridic al bunurilor aflate în patrimoniul formelor de exercitare a profesiei de avocat;
2. compatibilitatea calității de avocat cu cea de administrator sau membru al consiliului de administrație al unei societăți;
3. compatibilitatea calității de avocat cu poziția de acționar, asociat sau asociat unic al unei societăți.

#### II. Regimul juridic al bunurilor imobile aparținând formelor de exercitare a profesiei

În conformitate cu dispozițiile *Legii nr. 51/1995*, formele de exercitare a profesiei de avocat dețin un patrimoniu distinct de cel personal al avocatului. Cu toate acestea, legea nu reglementează expres regimul juridic al bunurilor care compun acest patrimoniu, în special al bunurilor imobile utilizate ca sedii profesionale.

În lipsa unei reglementări privind **afectatiunea specială** a acestor bunuri și posibilitatea utilizării lor pentru activități conexe (de exemplu, formare profesională, proiecte academice, consultanță în domenii auxiliare dreptului), apar frecvente chestiuni juridice privind natura folosinței bunului profesional.

Afectatiunea este o instituție juridică specifică dreptului civil, ce vizează alocarea unui bun pentru un scop determinat, fără a-i schimba regimul de proprietate. În cazul formelor de exercitare a profesiei de avocat, aceasta afectatiune trebuie înțeleasă într-un mod **functional și proportional**,

care sa nu transforme sediul profesional intr-un spatiu exclusiv, etans, ci sa permita utilizarea sa si in forme compatibile cu statutul profesiei, cu respectarea confidentialitatii si a demnitatii.

Analiză comparativă:

- **Franța:** Regulamentului Intern al profesiei de avocat – RIN permite utilizarea sediului profesional pentru activitati compatibile, precum formarea juridica, conferinte, editare juridica, etc., sub rezerva respectarii principiului independentei.
- **Italia:** Consiglio Nazionale Forense recunoaste posibilitatea utilizarii imobilului profesional in scopuri conexe, daca nu interfereaza cu obligatiile etice.
- **Germania:** Legea federala privind avocatii (BRAO) permite utilizarea spatiilor profesionale si pentru activitati colaterale, daca se asigura delimitarea clara a acestora si se pastreaza secretul profesional.

In conditiile in care formele de exercitare a profesiei se implica tot mai frecvent in activitati academice, proiecte interdisciplinare, consiliere in domenii tehnice (IT, fiscalitate, dreptul mediului), este esential ca legislatia nationala sa **clarifice regimul bunurilor profesionale**, pentru a permite o utilizare complementara, dar strict reglementata, a acestora.

### III. Compatibilitatea calității de avocat cu funcția de administrator sau membru al consiliului de administrație al unei societăți

O alta zona de incertitudine juridica o constituie posibilitatea avocatului de a ocupa pozitia de **administrator** intr-o societate, fie in calitate de administrator executiv (director general, CEO), fie de administrator neexecutiv (membru al consiliului de administratie sau de supraveghere).

Aceasta chestiune ridica doua niveluri de analiza:

- **etic**, referitor la riscul de conflict de interese si la vulnerabilizarea independentei profesionale;
- **juridic**, privind posibila incompatibilitate intre statutul de avocat si exercitarea unei functii de gestiune intr-o entitate terta.

Analiză comparativă:

- **Franta:** Avocatul poate deveni membru in consilii de administratie (neexecutiv), dar exercitarea unor functii executive este conditionata de absenta conflictelor de interese si de aprobarea baroului.
- **Spania:** Avocatul poate avea functii de conducere, dar este obligat sa declare aceasta pozitie si sa evite orice suprapunere cu activitatea profesionala.
- **Germania:** Calitatea de administrator este privita cu rezerve de legea profesionala, fiind compatibila doar in conditii restrictive si cu obligatia separarii activitatilor.

In Romania, in lipsa unei prevederi legale exprese, barourile interpreteaza diferentiat acest aspect. Desi *art. 16 din Legea nr 51/1995* interzice exercitarea profesiei impreuna cu activitati „incompatibile cu demnitatea profesiei”, interpretarea acestui text este adesea subiectiva si inegala. Un cadru clar ar permite evitarea sanctiunilor neunitare si ar asigura **predictibilitate și transparență profesională**.

#### IV. Compatibilitatea calității de avocat cu poziția de acționar, asociat sau asociat unic al unei societăți

Poziția avocatului ca **asociat unic** într-o societate reglementată de *Legea nr 31/1990 privind societățile, republicată, cu modificările și completările ulterioare* este încă o zonă gri în dreptul românesc. Această situație generează temeri privind:

- confuzia dintre patrimoniul profesional și cel comercial;
- utilizarea societății ca paravan pentru activități economice non-juridice;
- încălcarea principiului separării între activitatea profesională și cea economică.

Analiză comparativă:

- **Olanda:** Accepta asocierea unică în măsura în care societatea are un obiect de activitate compatibil cu normele profesiei de avocat.
- **Belgia:** Accepta asocierea unică dacă este declarată la barou și este compatibilă cu independența profesională.
- **Italia:** Permite deținerea în totalitate a unei firme non-juridice, dacă aceasta nu este operativă sau activă pe piață și nu interferează cu activitatea de avocat.

Prin clarificarea posibilității de asociere unică, cu condiția declarării și delimitării patrimoniale stricte, profesia ar putea permite inițiative antreprenoriale compatibile (ex: firme de consultanță fiscală, formare juridică, dezvoltare de platforme legale digitale), fără a încălca principiile statutului profesional.

#### V. Concluzie

Propunerea legislativă urmărește armonizarea normelor interne cu standardele europene în materia exercitării profesiei de avocat, într-un mod care păstrează:

- **independența și demnitatea profesiei,**
- **separarea clară între patrimoniul profesional și cel economic,**
- **protecția interesului public și a justițiabililor.**

Reglementarea acestor aspecte nu doar că reduce incertitudinile juridice, dar contribuie și la creșterea transparenței, a predictibilității și a încrederii în profesia de avocat, într-un context juridic și economic tot mai complex.

Inițiatori,

senator PNL Cătălin-Daniel FENECHIU

senator PNL Cristian-Augustin NICULESCU-TĂGĂRLAȘ

senator PSD Robert-Marius CAZANCIUC

senator PSD Ion- Cristinel RUJAN